

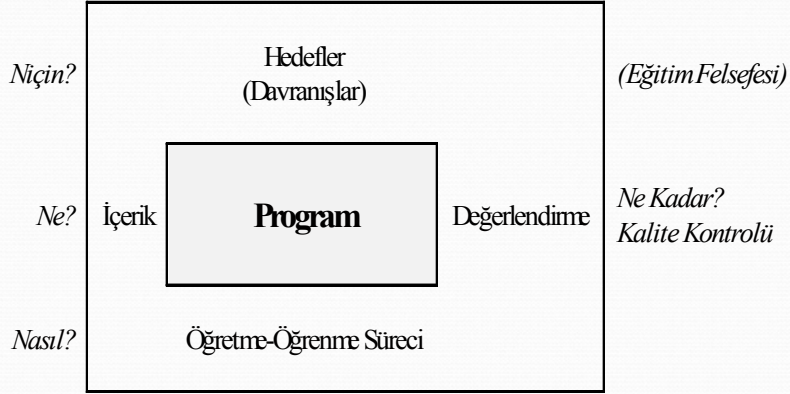
EĞİTİM HEDEFLERİNİN YAZILMASI VE ÖLÇÜLMESİ

- Yrd.Doç.Dr.Serap EMİR
- İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü Üstün Zekalılar Eğitimi Anabilim Dalı
- semir@istanbul.edu.tr
- Dahili Telefon; 13010

EĞİTİM PROGRAMI (MÜFREDAT) NEDİR?

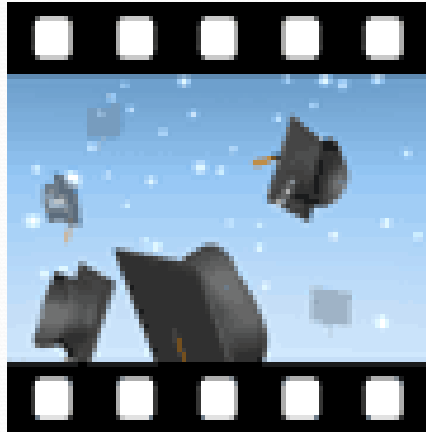
Hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür.

Eğitim Programı

-3-

ÖĞRENME ÇIKTISI NEDİR?

- Öğrenme çıktıları, bir öğrencinin öğrenme sürecini tamamladıktan sonra neleri bilmesi, anlaması ve /veya yapabilmesi gerektiğini açıklayan ifadelerdir.
- Öğrenme çıktıları; öğretenin niyetinden daha çok öğrenenin başardıklarına odaklanmaktadır. Öğrenme çıktıları bize eğitimin hedeflerini verir.

HEDEF NEDİR?

YETİŞTİRECEĞİMİZ BİREYDE BULUNMASINI UYGUN
GÖRDÜĞÜMÜZ VE EĞİTİM YOLUYLA KAZANDIRILABİLİR
NİTELİKLER

HEDEFLERİN KAPSAMLARINA GÖRE ÇEŞİTLERİ

- **1- UZAK HEDEFLER:** Ülkenin politik felsefesini yansıtır
- **2- GENEL HEDEFLER:** Ülkenin eğitim felsefesini yansıtır. İki türdür:
  - **A) Eğitimin Genel Hedefleri:** O ülkenin eğitim çabalarını tümünü yansıtır. Anyasada yer alır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu
  - **B) Okulların Genel Hedefleri:** İlköğretim, Ortaöğretim ve Yüksek öğretimin ayrı ayrı genel hedefleri vardır ve her düzeyin beklentisi olan insanın tipi çizilir.
- **3- ÖZEL HEDEF:** Eğitimin genel hedeflerine ulaşabilmek için her bir dersten bireye kazandırılacak nitelikleri ifade eder.

HEDEFLERİN (ÖZEL HEDEFLERİN) NİTELİKLERİ

1- Genellik ve Sınırlılık

- Bir hedef birden fazla davranışı içerecek şekilde genel ama içerdiği davranışlarında sınırını belirtecek şekilde sınırlı olmalıdır.
- “Problem çözebilme” hedefi geneldir ama sınırlı değildir. “Oran ve Orantı ile ilgili problemleri çözer” şeklinde olmalıdır.

HEDEFLERİN (ÖZEL HEDEFLERİN) NİTELİKLERİ

2- Binişik Olmama: Bir hedef sadece bir anlam ifade edecek şekilde yazılabilir. Bir hedef cümlesinde birden fazla hedef olmaz.

“Toplumsal sorumluluklarını bilip; bunları yerine getirme “ hedefi

-”Toplumsal sorumlulukları bilir”

-” Toplumsal sorumluluklarını yerine getirir” şeklinde olmalıdır.

HEDEFLERİN (ÖZEL HEDEFLERİN) NİTELİKLERİ

3- Öğrenci Davranışına Dönüklük

- Bir hedef sadece öğrenci davranışını ifade eder, öğretmen davranışları ve okulun işgörürleri hedef olmaz.
- “Toplumsal kurallara uyma alışkanlığı kazandırır” hedefi
- “Toplumsal alışkanlığı kazanır” şeklinde olur.

HEDEFLERİN (ÖZEL HEDEFLERİN) NİTELİKLERİ

4- Birbiri ile Tutarlılık

- Hedefler birbirini destekleyecek şekilde olmalıdır. Birbiriyle çelişen hedefler olamaz.
- “Laiklik ile ilgili ilkeleri yaşamında uygular”
- “Kişiler arası sorunları, dinsel kurallarla çözer”

HEDEFLERİN (ÖZEL HEDEFLERİN) NİTELİKLERİ

- 5- Hedefler öğrenme ürününü dile getirmelidir. Öğrenme sürecine dönük ifadeler hedef olamaz (dersi ya da okulu başarıyla bitiren bir öğrencinin ne yapacağı hedeftir).
- “Öğrenci bilimsel yöntemi kullanır” ifadesi yanlış; burada ürün değil, süreç söz konusu.
- “Toplumsal problemlerin çözümünde bilimsel yöntemi kullanır” ifadesi doğru olur.

HEDEFLERİN (ÖZEL HEDEFLERİN) NİTELİKLERİ

6- Geçerli değerlendirmelerin yapılabileceği biçimde gözlenebilir olarak tanımlanmalıdır.

HEDEFLERİN (ÖZEL HEDEFLERİN) NİTELİKLERİ

7- Konu başlıkları hedef olamaz; çünkü bu konuda, hangi davranışların bulunduğu bu ifadelerden çıkarılamaz.

HEDEFLERİN (ÖZEL HEDEFLERİN) NİTELİKLERİ

8- Hedefler birbirlerini destekler nitelikte olmalıdır. Bir ders için belirlenen hedefler, kendi içinde mantıksal açıdan tutarlı olmalıdır.

EĞİTİM HEDEFLERİNİN AŞAMALI SINIFLAMASI(TAKSONOMİSİ)

İstendik davranışların basitten karmaŐıŐa, kolaydan zora, somuttan soyuta, birbirinin ön koŐulu olacak Şekilde aşamalı sıralanmasına **Taksonomi** denir.

EĞitim Hedeflerinin
(Kazanımlar)
Taksonomisi Benjamin
Bloom tarafından
yapılmıŐtır.

Hedeflerin Taksonomisi

BİLİŞSEL ALAN	DUYUŞSAL ALAN	DEVİNİŞSEL ALAN
1.Bilgi	1.Alma	1.Uyarılma
2.Kavrama	2.Tepkide Bulunma	2.Kılavuz Denetiminde Yapma
3.Uygulama	3.Değer Verme	3.Beceri
4.Analiz	4.Örgütlenme	4.Duruma Uydurma
5.Sentez	5 Kişilik	5.Yaratma
6.Değerlendirme		

Bilişsel Alan (1)

- 1.0 Bilgi
- 1.1 Terimlerin Bilgisi
- 1.2 Olguların Bilgisi
- 1.3 Araç-Gereçlerin Bilgisi
- 1.4 Alışların Bilgisi
- 1.5 Yönelimler ve Aşamalı Dizilerin Bilgisi
- 1.6 Sınıflamaların ve Sınıfların Bilgisi
- 1.7 Ölçütlerin Bilgisi
- 1.8 Yöntemlerin Bilgisi
- 1.9 İlke ve Genellemelerin Bilgisi
- 1.10 Kuramların ve Yapıların Bilgisi

Bilişsel Alan (2)

- **2.0 Kavrama**
- 2.1 Çevirme
- 2.2 Yorumlama
- 2.3 Öteleme (Kestirme)
-
- **3.0 Uygulama**
-
- **4.0 Analiz**
- 4.1 Öğelerin Analizi
- 4.2 İlişkilerin Analizi
- 4.3 Örgütlenme İlkelerinin analizi

Bilişsel Alan (3)

- **5.0 Sentez**
- 5.1 Özgün bir iletişim Muhtevası oluşturma
- 5.2 Bir plan ya da işlemler takımı oluşturma
- 5.3 Soyut ilişkiler takımı önerme
-
- **6.0 Değerlendirme**
- 6.1 İç ölçütlere göre değerlendirme
- 6.20 Dış ölçütlere göre değerlendirme

BİLGİ BASAMAĞI

Bu basamakta her hangi bir nesne ve olguyla ilgili bazı özellikleri kişinin görünce tanınması, sorunca ezberden aynen tekrar etmesi davranışlarını kapsar.

Elde edilen bilginin niçin ve nasıl olduğu önemli değildir. Kısaca öğrencilerin daha önce öğrendikleri bilgileri hatırlaması ve tanınması ile ilgili bir süreçtir.

Bu basamak kendi içerisinde alt basamaklara ayrılır.

BİLGİ

Bilgi düzeyindeki hedefler (kazanımlar) ,

- Tanımlar
- Tekrarlar
- Kaydeder
- Listeleyer/ Sıralar
- Hatırlar
- Sınıflar
- Adlandırır
- Anlatır   gibi ifadelerle bitirilir.

Örnekler

- **Hedef;** program geliştirme dersine ilişkin temel kavramları tanımlar.
- **Soru;** Hedef, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme kavramlarını tanımlatınız.
- **Hedef;** Eğitim hedeflerini aşamalı olarak sınıflandırır.
- **Soru;** Bloom taksonomisine göre hedefleri sınıflandırınız.
- **Hedef;** Eğitim programı geliştirme aşamalarını sayar.
- **Soru;** Bir eğitim programı geliştirirken hangi basamaklar izlenir? Sıralayınız.

KAVRAMA BASAMAĞI

- Bilişsel Alanın bilgi basamağında elde edilen bilgilerin ,bu basamakta kişi tarafından özümlemesi, kendine mal etmesi söz konusudur.
- Kavrama basamağında ise, öğrencinin bilgi basamağında elde ettiği bilgileri anlamını kaybetmeden başka bir biçimde ifade etmesi, yani çevirmesi, anlamını açıklaması,yani yorumlaması, bu anlama dayanarak nesnelere gelecekteki durumlarını kestirmesi yani öteleme yapması gerekmektedir.

KAVRAMA

Kavrama düzeyinde hederler,

- Çevirir
- Bir başka şekilde / Kendi cümleleriyle ifade eder
- Betimler / Tasvir eder
- Farklı şekliyle tanıır
- Açıklar
- İfade eder
- Örnek verir
- Yorumlar
- Saptar/ Belirler
- Yerini belirler
- Rapor eder
- Özetler
- ifadeleri ile tamamlanır.

Örnekler;

- **Hedef;** Program geliştirme yaklaşımları arasındaki farkı açıklar.
- **Soru;** Konu merkezli yaklaşımla öğrenen merkezli yaklaşım arasındaki farkı açıklayınız.
- **Hedef;** Program değerlendirme sonucunda elde edilen sayısal değerleri grafikte gösterir.
- **Soru;** Aşağıdaki Program değerlendirme sonucunda elde edilen sayısal değerleri histogram grafiği ile gösteriniz.
- **Hedef;** Program geliştirmek için ihtiyaç analizi yapmanın önemini kavrar
- **Soru;** Program geliştirmede ihtiyaç analizi yapmak neden önemlidir? açıklayınız.

UYGULAMA BASAMAĞI

- Kavrama basamağında kazanılan davranışlara dayanarak öğrencinin kendisi için yeni olan daha önce karşılaşmadığı bir sorunu çözebilme yeterliğine kavuşması bu ana basamakta olur.
- Bu basamakta daha önceden kazanılan bilgiyi yeni durumlarda kullanır. Öğrenci sorunu çözerken ilgili ilkeleri genellemeleri kullanmalıdır.

UYGULAMA

Uygulama düzeyindeki davranışlar ise aşağıdaki gibi ifadeler kullanır.

- Uygular
- Kullanır
- Nasıl yapılacağını gösterir
- Dramatize eder
- Çalıştırır
- Taslak hazırlar
- Uyarlar
- Yönetir
- Gerçekleştirir
- Örnek problem çözer

Örnekler;

- **Hedef..** Program geliştirme öğelerini eğitim programı tasarısı hazırlarken kullanır.
- **Soru.** Program geliştirme öğelerini doğru kullanarak bir program tasarısı hazırlayınız.
- **Hedef..** Program geliştirme ilkelerini eğitim programları ile ilgili sorunların çözümünde kullanır.
- **Soru.** Örnek durumda verilen içerik düzenlemeyle ilgili sorunu içerik düzenleme ilkelerini kullanarak çözünüz.

ANALİZ BASAMAĞI

- Karmaşık bir bilgi yapısını, yani nesnelere, olgular, olaylar, sistemler ve yapıları öğrenebilmek için onları analiz etmek zorunluluğu olabilir. Örneğin bir şiiri anlamak için, şiirdeki ilişki ve kuralları analiz etmek gerekir.
- Bu analizler sonucu, nesnel evrenin öğelerini, öğeler arasındaki ilişkileri, dayandıkları temel sayıtları ilkeleri anlayabilir

ANALİZ

Bir bütün ya da sistemi öğelerine ayırmak, öğeler arasındaki ilişkileri belirlemek. Bütün ya da sistemle ilgili özellikleri, kuram ve ilkeleri bilmek.

- Hipotez kurar
- Deney yapar
- Test eder/ Sınar
- Karşılaştırır
- İlişkilendirir
- Çözümler
- Öğelerini belirler
- Öğelerine ayırır
- Analiz eder
- Bağınıtları saptar
- İlkeleri bulur

Örnekler;

- **Hedef.** Bir eğitim programını öğelerine ayırır.
- **Soru:** Bir eğitim programını öğelerine ayırınız.
- **Hedef.** Program geliştirme öğeleri arasındaki ilişkiyi saptar.
- **Soru.** Programın hedef öğesi ile değerlendirme öğesi arasında nasıl bir ilişki vardır? Tartışınız.
- **Hedef.** Öğrenme öğretme süreci içerisinde zamana ve deneyime göre öğretmen rolünün nasıl değiştiğini analiz eder.
- **Soru.** Yeni mezun bir öğretmen ile 20 yıllık deneyimi olan bir öğretmenin sınıf uygulamalarını karşılaştırınız.

SENTEZ BASAMAĞI

- Öğeleri belli ilişki ve kurallara göre birleştirip bir bütün oluşturma işidir.
- Sentezde yenilik, buluş, icat, özgünlük söz konusudur.
- Toplumsal sorunları çözmede yeni bir yöntem, teknik geliştirme; yeni bir plan oluşturma; toplumsal olguları açıklayan yeni ilkeler ortaya koyma gibi etkinlikler bu basamakta olur.

SENTEZ

Sentezde yenilik, özgünlük olmalıdır.

- Birleştirir (özgün şekilde)
- Plan oluşturur
- Önerir
- Tasarlar
- Formüle eder
- Yapılandırır / İnşa eder
- Oluşturur
- Organize eder
- Üretir
- Geliştirir
- Simüle eder/ Benzetim kurar

Örnekler;

- **Hedef.** Ülkemizdeki eğitim sorunlarına çözüm getirecek özgün bir eğitim modeli geliştirir.
- **Soru.** Ülkemizdeki eğitim sorunlarına çözüm getirecek özgün bir eğitim modeli oluşturunuz ve modelinizi savununuz.
- **Hedef.** Eğitim uygulamaları ile ilgili sorunların çözümü için özgün önerileri geliştirir.
- **Soru.** Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan programın uygulanmasında karşılan sorunlar konusunda bir araştırma gerçekleştirerek araştırma bulguları ışığında probleme ilişkin çözüm önerilerinizi belirtiniz.
- **Hedef.** Öğrenen merkezli yeni bir eğitim programı tasarlar.
- **Soru.** Öğrenen merkezli bir eğitim program organize düzenletiniz.

DEĞERLENDİRME BASAMAĞI

Değerlendirme, ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurup, bir yargıya yarma süreci olarak tanımlanabilir.

Bilişsel alanla ilgili ürün ya da süreçlerin hem kendi içinde hem de kendi dışındaki özellikler açısından değerlendirilmesi, yani ölçütlere vurup bir yargıya varılması bu basamağın kapsamı içindedir.

Yargılama bilinçli olmalı ,ölçütlere , kural ve ilkelere dayandırılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Bu düzeydeki kazanımlar aşağıdaki eylemsel ifadelerle tamamlanır.

- Yargıya varır /Hüküm verir
- İrdeler
- Karşılaştırıp eleştirir
- Değer biçer
- Uygunluğunu denetler
- Değerlendirir
- Tutarsızlıkları söyler
- Hataları Düzeltir/Yeniler
- Doğruluğu-yanlışlığını kanıtlar
- Ölçütlere göre eleştirir
- Kural ve ölçüte uygunluğu araştırır

Örnekler;

- **Hedef.** Bir Eğitim Programını iç ölçütlere göre değerlendirir.
- **Soru.** Bir Eğitim Programını bir programda bulunması gereken temel ölçütleri göz önünde bulundurarak değerlendiriniz.
- **Ö.Ç.** Bir eğitim programını dış ölçütlere göre göre eleştirir.
- **ÖLÇME.** Bir eğitim programını maliyet, verimlilik ve uygulanabilirlik ölçütlerine göre eleştiriniz.

DUYUŞSAL ALAN TAKSONOMİSİ

DUYUŞSAL ALAN

- Duyuşsal alan insanın duygularını içeren davranışları ifade eder.
- Daha geniş bir deyiŐle; insana kazandırılmak istenen duygular, tercihler, değerler, ahlaki kurallar, istek ve arzular, güdüler, yönelimler duyuşsal alanın kapsamına girer.
- Kişi belli nesne ya da olgulara karşı sürekli ilgi gösterebilir. Onlara karşı kararlı bir tutumu vardır ve değerler sistemi geliştirir.

DUYUŞSAL ALAN TAKSONOMİSİ

- **Alma-Algılama**
- Farkında Oluş
- Almaya Açıklık
- Algıda Seçicilik- Kontrollü Seçicilik
- **Karşılık Verme**
- Karşılık Verme Uysallık
- Karşılık Verme İsteklilik
- Karşılık Verme Doyum
- **Değer Verme**
- Bir Değeri Kabullemişlik
- Bir Değere Düşkünlük
- Adanmışlık
- **Örgütlenme**
- Bir Değerin Kavramsallaştırılması
- **Nitelenme**
- Bir Değer sistemi Örgütlenme
- Değerler Sisteminde Tutarlılık

ALMA (KATILMA)

Kişi, nesne ve olguların farkında olmazsa, ona karşı hiç bir davranış geliştiremez.

Kişilerin bir ders veya konu hakkında farklı düşünce ve inançları olduğunu fark edemeyen bir kişi onlara karşı hiçbir alanda öğrenilmiş bir davranışı gösteremez.

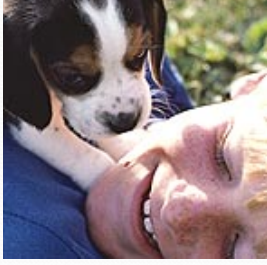
Kişi önce nesnenin olgunun farkına varır ondan sonra uyarıcıya açık olabilir

Alma basamağında tepki yoktur.

İşlemler zihinde gelişir.

Bu basamaktaki davranışlar, bilişsel alanın bilgi basamağındaki bilgi davranışına karşılıktır.

TEPKİDE BULUNMA

Bu basamakta genellikle ilgiler söz konusudur.

Kişi uyarıcılara bilinçli tepkide bulunur ve onlarla ilgilenir, uyarıcıları arar, onlarla bir arada bulunmaya isteklidir ve üstelik bu işten zevk alır.

Kişi uyarıcıya karşı uysallık, isteklilik gösterebilir. Son basamakta ise tepkide doyum sağlayabilir.

DEĞER VERME

Bu basamakta hedefler; tutum, inanç ve değerlerle ilgili olabilir.

Kişinin uyarıcılara karşı nasıl bir tepkide bulunacağı bu basamakta kestirilebilir.

Değerler, tutumlar ve inançlar tümüyle kişi tarafından oluşturulmamıştır.

Bu basamakta kişinin duyuşsal tepkileri, sınırlı bir kararlılıktan açık bir kararlılığa ve tutarlılığa doğru derecelenebilir.

Kişinin değerlerinin de zamanla değişebileceği unutulmamalıdır.

Tutum, inanç ve değerler bu basamağın kapsamı içindedir.

ÖRGÜTLEME

Bu basamakta kişi, yeni değerler, duyuşsal alanla ilgili yeni örüntüler oluşturur.

Bu basamağa deyin hep başkalarının ya da toplumca oluşturulan değerleri benimsemiş, savunmuştur.

Oysa bu düzeyde, hem başkalarının ve toplumca oluşturulan değerleri, hem de kendisince benimsenip savunulanları irdeler.

Aralarındaki ilişkilere bakar ve bir sonuca varır. Sonunda kendi içinde çelişmeyen yeni bir değerler sistemi oluşturur.

NİTELENMİŞLİK

Kişinin bu basamaktaki davranışları onun karakterini yansıtır. Bir bakıma dünya görüşünü, yaşam anlayışını ortaya koyar.

Kişinin tüm yaşamı boyunca oluşturduğu duyuşsal özellikleri, bu basamakta hem tutarlı olmuş hem de kapsam bakımından genişlemiş ve zenginleşmiştir.

Artık kişinin davranışları büyük bir olasılıkla kestirilebilir.

Devinişsel (Psiko-motor) Alan

Devinişsel (Psikomotor) Alan

- Devinişsel davranışlar zihin ve kasların ortak çalışması sonucu ortaya çıkan davranışlardır. Örneğin, yürümek, konuşmak, yazmak gibi günlük hayatımızda sürekli kullandığımız beceriler.

Devinişsel (Psikomotor) Alanın Taksonomisi

- 1. UYARILMA
  - 1.1 Algılama
  - 1.2 Bedensel Kurulma
- 2. KILAVUZ DENETİMİNDE YAPMA
  - 2.1 Kılavuzlayanla Yapma
  - 2.2 Kendi Kendine Yapma
- 3. BECERİ HALİNE GETİRME
  - 3.1 İstenilen Nitelikte Yapma
  - 3.2 İstenilen Nitelik ve Sürede Yapma
  - 3.3 İstenilen Nitelik, Süre ve Yeterlikte Yapma
- 4. DURUMA UYDURMA
- 5. YARATMA

UYARILMA

- Nesnelerin, niteliklerinin veya ilişkilerin duyu organları yoluyla farkına varma ve buna karşıt davranışı yapmak için hazırlanma sürecini içerir.
- Bu basamakta kişi, doğru becerinin nasıl yapıldığını önce dikkatlice izler; sonra o davranışı yapmak için hazırlanır.
- Bu nedenden dolayı, devinişsel alanla ilgili davranış modelleri veya örnekleri kişiye önce gerektiği gibi sunulmalıdır.
- Örneğin; Resim dersinde perspektif çizme becerisinin kazandırılmasında, perspektifin nasıl çizildiğini önce öğretmen gösterir; öğrenci onu dikkatlice izler; daha sonra resimi çizmek için vücudunu, elini ve parmaklarını uygun duruma getirir

Kılavuz Denetiminde Yapma

- Bu basamakta bir iş ya da işlemin tümünü oluşturan işlem basamaklarını, öğrencinin işin gerektirdiği sıraya göre, öğretmenle beraber yapması söz konusudur.
- Kılavuzlayanla birlikte yaptıktan sonra, öğrenci modelini, örneğini, yapılanları göz önüne alarak kendi kendine yapmaya yönelir

Beceri Haline Getirme

- Kişi, bu basamakta becerili insan durumuna gelir. Hedef davranışları kendi başına, hiç kimseden yardım almadan, o işin gerektirdiği nitelikte yapar.
- Daha sonra hem gereken nitelikte, hem de belirtilen zamanda işi yapıp ortaya koyar.

DURUMA UYDURMA

- Kişi, beceri haline getirme basamağında kazandığı davranışları, devinişsel özellikleri ağır basan yeni bir problem durumunda kolayca uygular.
- Bu düzeyde önceden kazanılan becerilerin alana genellemesi söz konusudur.
- Örneğin, seramik bölümündeki bir öğrencinin bir vazoyu 1 saatte imal edebilmesidir.

YARATMA

Yaratma, bu basamakta, yeniden ortaya koyma, benzeri olmayanı yapma, devinişsel özellikleri ağır basan orijinal, benzersiz, yeni davranış örüntüsü oluşturma işidir

İçerik,

- hedef davranışları kazandıracak biçimde ders konularının düzenlenmesidir.

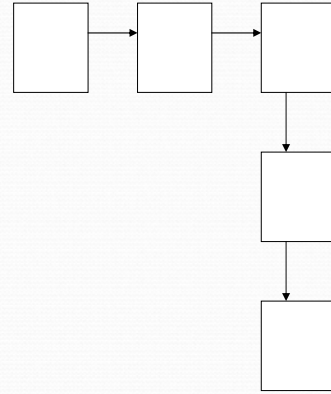
- ***İçerik hedef davranışlara göre düzenlenmelidir***
- Bu düzenleme yapılırken hedefin düzeyi sınırlama ve basamaklar göz önüne alınmalıdır.
- İçerik de en basit, kolay ve önkoşul oluş özelliklerine göre hem kendi içinde hem de dersin diğer konularına göre sıralanmalıdır.

İÇERİĞİN ÖRGÜTLENMESİNDE DÜZENLENMESİNDE KULLANILAN YAKLAŞIMLAR

- İçerik düzenlemede farklı yaklaşımların ele alındığı görülmektedir. Bu yaklaşımlar aşağıda belirtilmiştir:

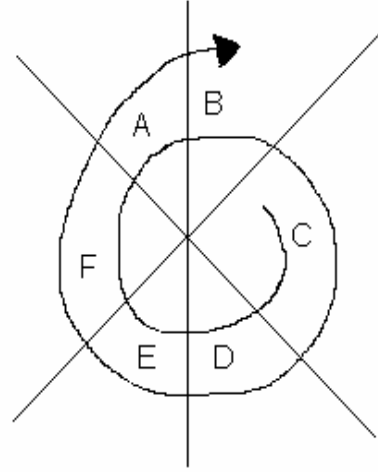
❖ Doğrusal Programlama Yaklaşımı

Birbiri ile ardışık sıralı, yakın ilişkili ve zorunlu yada önkoşul öğrenmelerin ağırlıklı olduğu konuların düzenlenmesinde doğrusal programlama yaklaşımı kullanılır. Özellikle aşamalılık özelliği taşıyan dersler için kullanılır.

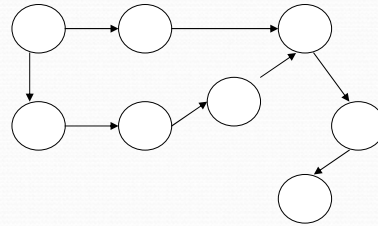
❖ Sarmal Programlama Yaklaşımı

Bu tip programda içerik doğrusal bir sıra izlemez. Daha önce öğrenilmiş olan bazı konular, gerektiğinde tekrar edilebilir. Bu tekrarlar, tercihen konuyu sadece hatırlatmaktan çok kapsamını da genişletmelidirler. İçeriği bu tip yaklaşımla hazırlanmış programlar daha esneklerdir. Ancak öğrenilecek konular ve öğrenme süresi kontrollüdür.

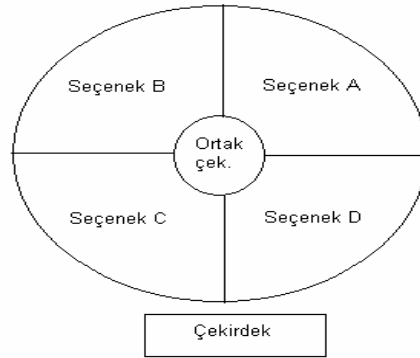
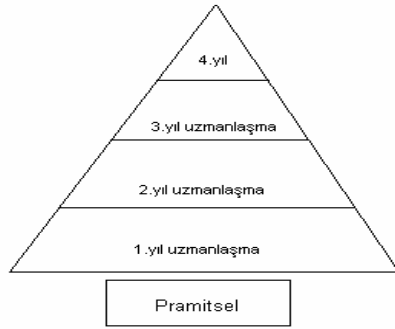
❖ Modüler Programlama Yaklaşımı

İçerik düzenlenirken konular öbekler halinde düzenlenir. Bu öbeklerin birbiriyle ilişkili olması beklenemez. Bu programla öğretim sonunda alınacak sonuçlar bellidir. Konuların hangi sırayla öğrenileceği açısından esneklerdir, ancak yine de program çıktısı açısından kontrollü bir yaklaşım özelliği taşır.

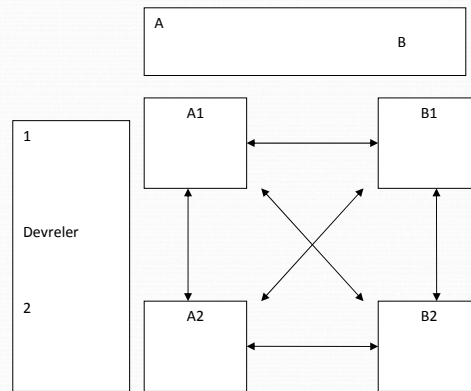
❖ Piramitsel ve Çekirdek Programlama Yaklaşımı

İlk yıllarda geniş tabanlı konuların yer aldığı giderek uzmanlaşmanın küçük birimlerde olduğu ve daraldığı bir yaklaşım tarzıdır.

❖ Konu Ağı- Proje Merkezli Program Yaklaşımı

Konu Ağı- Proje merkezli program yaklaşımında öğrencilere konuların ağı bir harita gibi çıkartılıp verilir ve belirli zamanlarda nerelerde olmaları gerektiği söylenir. Bu yaklaşımda konuların içeriğine öğrenciler kendi kendine yada grup halinde karar verirler. Konular küçük projeler olarak da belirlenebilir.

❖ Sorgulama Merkezli Programlama Yaklaşımı

- İÇerik düzenlemesi öğrencilerin sorularına göre oluşturulur. Bu yaklaşım öğrencilerin sorularına ve gereksinimlerine yanıt verme gerekliliğini benimseyen felsefi görüşe göre temellendirilir. Özellikle ilkökul düzeyinde öğrenci soruları çok değerli bir öğrenme yaşantısı oluşturabilir. Eğitim düzeyi yükseldikçe daha sınırlı ve özel uzmanlık alanlarına ilişkin sorulara göre programların içerikleri düzenlenir.

İÇERİK SEÇİMİ İÇİN ÖLÇÜTLER

- İçerik seçiminde dikkate alınacak ölçütler:
  - ★ Kullanım sıklığı
  - ★ Nitelik
  - ★ Önemlilik
  - ★ Evrensellik
  - ★ Verimlilik
  - ★ Zorluk
  - ★ Eğitsel Gereklilik

1. Kullanım sıklığı: Birey için yaşamın değişik aşamalarında gerekli olan bilgi, tutum ve becerileri geliştirmesine temel oluşturacak konulara yazılı metinlerde kullanım sıklığı en çok olan sözcüklere yer verilmelidir

2. Nitelik: Bireyler için yararlı olan bilgi, tutum ve becerilerini eğitim, yoluyla kazandırılmasına daha çok önem verilmektedir. Nitelikle ilgili ölçü popöler konular seçmekten çok araştırmalar sonunda ortaya çıkan konular olmalıdır.

3. Önemlilik: Önemli durumlarda yararlı olan bilgi, tutum ve becerilerin kullanım sıklığı az olsa bile üzerinde durulması gereken konulardır.

4. Evrensellik: Uzun süre insanlara yararlı olan bilgi, tutum ve beceriler ortaya yeni çıkanlardan daha değerlidir. Aynı şekilde, daha geniş coğrafi alan üzerinde yararlı olan bilgi, tutum ve beceriler sınırlı bir bölgedekinden daha değerlidir.

5. Verimlilik: Eğitimde verimlilik çok önemli, konuların seçiminde de verimlilik değerli konuların programında yer alması ve zamana bağımlı olarak öğretimin etkili olarak yapılmasına bağlıdır. Konu seçiminde verimlilik büyük oranda etkili öğretime bağlı kalmaktadır.

6. Zorluk: Okul dışında öğrenilmesi zor olan bilgi, tutum ve beceriler okulda öğretilmeli, bu tür zorluk değeri olan konular programda yer almalıdır.

7.Eğitsel Gereklilik: Nüfusun genelinde olmadığı gözlenen gerekli bilgi tutum ve beceriler okul programlarının içeriğinde yer almalıdır.

İÇERİĞİN DÜZENLENMESİ

- Program geliştirme yaklaşımları farklı yapıda ve farklı felsefi görüşe göre düzenlediklerinden kapsamı ve dayandığı ilkeler birbirinden farklıdır. Bütün programların desen ve modellerine bakılmaksızın "içerik"e sahip olduğu görülmektedir. Program geliştiren uzmanların felsefi düşünceleri, bilgi ve gerçeği anlama düzeyleri içeriğe bakış açılarını etkilemektedir

İÇERİK DÜZENLEMEDE İKİ ANA BOYUT

1-Mantıksal düzenleme:

Mantıksal örgütlemeye içerik belirlenmiş kurallar çerçevesinde düzenlenerek kolay uygulanabilir niteliğe kavuşturulur. Bu tür düzenlemede bazı kavramlar merkezi bir yere yerleştirilerek, diğer kavramlar için ön koşul olarak hizmet verirler.

- 2-Psikolojik yaklaşımda:
- Öğrencinin ilgi ve gereksinimleri içerik seçiminde temele alınmaktadır. Bu yaklaşımda kuramdan çok uygulamaya ağırlık verilmesi önerilmektedir.

Psikolojik düzenleme

- İçerik bugünden geçmişe, yakından uzağa doğru düzenlenmeli,
- Bilinenden bilinmeyene,
- Kolaydan zora,
- Somuttan soyuta doğru olmalı ve aşına olunan sözcüklerle kavram öğretimine başlanmalı, kavramlar daha sonra sembollerle verilmelidir
- Önce tümevarım, sonra tümdengelim yolu izlenmeli,
- Öğretim daha işin başından itibaren uygulamalı biçimde gerçekleştirilmelidir

HEDEF-İÇERİK ÇİZELGESİ (BELİRTKE TABLOSU)

- **Hedeflerin iki amaca hizmet etmesi söz konusudur:**
- Öğrenme yaşantılarının seçimi,
- Ölçme âletlerinin geliştirilmesi,

İşte bunun için hedeflerin iki boyutlu bir tabloda işlenmesi ile belirtkeler meydana gelir. Bir eğitim programında yer alan hedef ve hedef davranışlarla, program içeriğinin iki boyutlu bir çizelge üzerinde gösterilmesine **Belirtke Tablosu**, diğer bir tanımla **Hedef-İçerik Çizelgesi** denilmektedir.

Belirtke tablosunun oluşturulmasında aşağıda sıralanmış olan üç aşama önemli görülmüştür

- **1. Öğretim hedeflerini belirleme:** Genelde üst tarafta yer alan yatay boyuta yazılır.
- **2. Ders içeriğini belirleme:** Genelde üst tarafta yer alan yatay boyuta yazılır.
- **3. İki boyutlu çizelgeyi hazırlama:** Dersin, kursun genel ve özel hedefleri ve davranışları ile içerik arasında ilişkiyi gösteren tablo oluşturulur ve öğrenme durumları ile sınav durumlarının özü gösterilir.

HEDEF-İÇERİK ÇİZELGESİ (Belirtke Tablosu)

Derin Özel Amaçları	Bilişsel Alan													Duyuşsal Alan	Devinimsel Alan	Toplam Ağırlık						
	Bilgi				Kavrama		Uyg.	Analiz		Sentez		Değ.	İlgiler				Tutumlar	Değerler	Uyanıtma	Kilavuz Deneiminde Yapma	Duruma Uydurma	Sayı %
	Terimler Bil.	Öğular Bil.	Sınıflamalar Bil.	İske ve Genellemeler B.	Çevirme	Yorumlama	Öteleme	Ögeler	Ögeler Arası İliş.	Öğütme İlişkileri	Özgun İlişim İlet.	Plan Önerme										
1.	...	...	...	...	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	50	50	
2.	...	...	..	...	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	30	30	
3.	...	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	20	20	
Toplam Ağırlık																						
Sayı :	15	12	8	10	8	6	3	7	3	5	-	2	2	-	6	3	3	3	2	2	2	100
% :	15	12	8	10	8	6	3	7	3	5	-	2	2	-	6	3	3	3	2	2	2	100

İLGİNİZE TEŞEKKÜR EDERİM